

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Rafał Romanowski

Warszawa, 12 maja 2023 r.
znak sprawy: DRE.pr.053.59.2023

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Pan
Gustaw Jędrejek
Prezes
Lubelskiej Izby Rolniczej

Dotyczy: apelu Samorządu Rolniczego RP

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na Pana pismo z dnia 28.03.2023 r. nadesłane wraz z Apelem Lubelskiej Izby Rolniczej, informuję, że trudna sytuacja na krajowym rynku zbóż wywołana jest kilkoma czynnikami. Po pierwsze od lata ubiegłego roku ceny zbóż na świecie i w Europie sukcesywnie spadają (niemniej jednak z poziomów najwyższych w historii). Podobnie jak za oceanem, kontrakty na pszenicę na giełdzie MATIF rozpoczęły pierwszy tydzień maja br. od wyznaczenia spadków (kontrakt wrześniowy zniżył poniżej poziomu 230 EUR/t). Ma to odzwierciedlenie również w niższych cenach zbóż w Polsce. Ponadto na rynku powstała sytuacja nadpodaży zbóż spowodowana bardzo dobrymi zbiorami w roku 2022, niższym poziomem eksportu zbóż we wcześniejszym okresie (uwarunkowania cenowe) oraz dramatycznymi wydarzeniami za naszą wschodnią granicą. Utworzone po agresji Rosji na Ukrainę ułatwienia w dostępie ukraińskich towarów rolnych do rynku unijnego były elementem korytarzy solidarnościowych dla eksportu ukraińskiego zboża drogą lądową i wynikały z obaw o bezpieczeństwo żywnościowe na świecie.

Korytarze solidarnościowe miały za zadanie pomóc w wywozie ziarna z Ukrainy do regionów zagrożonych głodem. Niestety, na skutek wielu czynników, głównie cenowych, część ziarna z tego kierunku pozostawała w Polsce.

Dlatego też już od jesieni 2022 r. Polska wniosowała na forum Unii Europejskiej m.in. o podjęcie systemowych działań ukierunkowanych na ochronę polskiego rynku zbóż oraz rzepaku wobec importu z Ukrainy; przyznanie wsparcia rolnikom w związku z poniesionymi stratami w wyniku napływu produktów rolnych z Ukrainy; pokrycie kosztów transportu produktów rolnych od granicy do portów; podniesienie ceł na najbardziej wrażliwe produkty rolno-spożywcze przywożone z Ukrainy.

Polska wynegocjowała wsparcie z budżetu UE dla polskich rolników w wysokości 29,5 mln euro. Ponadto Komisja Europejska zapowiedziała drugą transzę wsparcia dla Polski w wysokości 39,3 mln euro. Jednocześnie Komisja Europejska pracuje nad poprawą funkcjonowania korytarzy solidarnościowych.

W celu stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych podjęto także następujące działania:

- w dniach 16 lutego i 21 kwietnia br. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2023 r., poz. 308 i poz. 761). Wsparcie zostanie przeznaczone dla producentów pszenicy i kukurydzy, którzy ponieśli koszty w związku z nadmiernym importem zboża z Ukrainy. Pomoc ma za zadanie nie tylko wspierać rolników w związku z ponoszeniem przez nich dodatkowych kosztów i utratą dochodów spowodowaną agresją Rosji wobec Ukrainy, ale także przyczynić się do intensyfikacji wywozu zbóż z kraju – stąd m.in. różnice w poziomie wsparcia w zależności od regionu kraju;
- 21 kwietnia br. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych dla sektorów zbóż i nasion oleistych (Dz. U. z 2023 r., poz. 762). Celem jest wsparcie producentów kukurydzy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta, mieszanek zbożowych lub nasion rzepaku lub rzepiku w związku ze zwiększonym przywozem zbóż. Pomoc dotyczy rolników, którzy sprzedali ww. produkty rolne w okresie od 15 kwietnia do 15 czerwca 2023 r. Pomoc unijna dla Polski na realizację tego wsparcia wynosi 29,5 mln EUR i ma być zwiększona o 29,5 mln euro ze środków krajowych, tj. wyniesie łącznie ok. 280 mln PLN.

Jednocześnie informuję, że MRiRW pracuje nad zmianą ww. rozporządzeń w celu zwiększenia wysokości przewidzianego w nich wsparcia oraz umożliwienia otrzymania pomocy przez rolników, którzy sprzedali żyto, jęczmień, owies, pszenżyto, mieszanki zbożowe lub nasiona rzepaku lub rzepiku także od 1 grudnia 2022 r. do 14 kwietnia 2023 r. (tak jak ma to miejsce w przypadku producentów pszenicy i kukurydzy). Szczegóły będą znane w najbliższych tygodniach;

- wprowadzono mechanizm dopłat do nawozów;
- wprowadzono dopłaty (w wysokości od 100 do 200 zł za tonę zbóż lub rzepaku w zależności od odległości od portów bałtyckich) do transportu do portów dla rolników i podmiotów zajmujących się obrotem zbożami lub rzepakami;
- wprowadzono preferencyjne kredyty płynnościowe dla rolników z oprocentowaniem w wysokości 2%;
- wprowadzono dopłaty do budowy silosów zbożowych (w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności).

Dzięki działaniom Polski w dniu 2 maja br. Komisja Europejska wprowadziła czasowy zakaz importu czterech produktów rolnych: pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika z Ukrainy na terytorium Polski, Węgier, Słowacji, Rumunii i Bułgarii, tranzyt jest natomiast dozwolony. Środki mają obowiązywać do 5 czerwca br., a Komisja deklaruje gotowość ich przedłużenia jak długo trwać będzie nadzwyczajna sytuacja. Toczone są również rozmowy z Komisją Europejską w zakresie usprawnienia korytarza solidarnościowego.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbywają się regularnie spotkania przedstawicieli rządu, portów z przedstawicielami eksporterów zbóż. Spotkanie są poświęcone omówieniu zdolności przeładunkowych oraz przepustowości szlaków kolejowych i drogowych, a także omówieniu sposobów zmniejszenia problemów i trudności z jakimi spotykają się eksporterzy przy wywozie zbóż z Polski. Jednocześnie mając na uwadze konieczność zbytu krajowego zboża oraz mając również na względzie zapewnienie powierzchni magazynowej dla zbóż przed nowym sezonem żniwnym, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa podjął działania ukierunkowane na zintensyfikowanie wsparcia polskich producentów i eksporterów zbóż w poszukiwaniu nowych rynków zbytu.

Planowane są kolejne działania, dlatego też proszę na bieżąco śledzić stronę internetową MRiRW, gdzie systematycznie umieszczane są dodatkowe informacje.

Z wyrazami szacunku

Rafał Romanowski

/podpisano elektronicznie/